

indeksen samen voor FUNGUS en COOLIA.

Door zijn aanmoedigingen en korrespondentie heeft hij, zowel in Nederland als in het buitenland, veel amateur-mycologen weten te stimuleren.

Wij hopen van harte, dat Dr. Maas Geesteranus nog lang een goede gezondheid mag genieten, zodat hij zich in ruste nog wat aan de mycologie zal kunnen wijden.

J. van Brummelen

ONZE EXKURSIES IN 1975

J. Daams
Zuidsingel 23
Kortenhoeft

J. Frencken
Joh. Geradtsweg 71
Hilversum

Het jaar 1975 zullen we ons lang herinneren als het jaar met die prachtige zomer. Weken achtereen scheen de zon volop en temperaturen van 25°C waren heel gewoon. Dit betekende uiteraard, dat er in de bossen weinig fungi werden gevonden. Vanaf begin augustus tot begin september werden er liefst vier excursies afgelast. Er was tijdens de grote droogte vrijwel niets te vinden. Het najaar heeft echter veel goedgemaakt: er is toen vrij veel regen gevallen, waardoor de paddestoelenflora in verscheidene gebieden uitbundig tot ontwikkeling kwam.

In onderstaand staatje zijn de gemiddelde neerslag en temperatuur voor 1974 en 1975 weergegeven, vergeleken met de "normaal" gegevens, alle ontleend aan de Maandelijkse Overzichten van het KNMI.

Het is moeilijk, om op grond van de weergegevens konklusies te trekken over het verschijnen van de paddestoelen. Wellicht worden bepaalde gegevens versluierd, omdat in diverse streken lokaal veel neerslag is geweest. Eind juli werden er b.v. in het Leuvenumse Bos nog 99 soorten gevonden, terwijl in het Gooi en elders toen vrijwel niets was te vinden.

	temperatuur (in °C)			neerslag (in mm)		
	1974	1975	normaal	1974	1975	normaal
januari	5.2	6.4	1.9	62	84	65
februari	4.7	3.1	2.1	42	26	49
maart	5.5	4.4	4.7	48	77	42
april	8.7	7.0	8.1	11	60	45
mei	11.3	10.5	11.9	41	35	49
juni	14.3	14.5	15.0	55	59	54
juli	15.1	17.4	16.8	90	63	77
augustus	13.0	19.4	16.8	65	47	82
september	13.0	15.3	14.5	125	75	72
oktober	7.4	8.9	10.2	134	24	73
november	6.7	5.1	6.2	105	83	72
december	7.1	2.9	3.3	107	38	62
totale neerslag				886	671	738

Van alle exkursies, op twee na, hebben wij een overzicht van de vondsten ontvangen. Als er bijzondere vondsten zijn gedaan, is vermeld, in wiens herbarium het materiaal is terecht gekomen.

Afkortingen van herbaria:

L = Rijksherbarium Leiden
H.A. = H.A. van der Aa
F.A.B. = F.A. van den Bergh
F.B. = F. Benjaminsen
J.D. = J. Daams
H.G. = H. Geesink
H.L. = H.J. van der Laan

J.L. = J. Lips
M.N. = M. Noordeloos
A.R. = A.F.M. Reijnders
F.T. = F. Tjallingii
G.V. = G.A. de Vries
P.W. = P. van Winden
G.Z. = G. van Zanen

3 mei: Blijkpolder en Googh bij Nederhorst den Berg.

In dit terrein, wilge- en elzebosjes op zand en veen, werd een 25-tal soorten gevonden. In het overzicht over 1973 worden enkele merkwaardigheden uit dit gebied vermeld, o.a. *Helvella corium*, *Alnicola amarescens*, *Omphalia postii* en *Galerina heimansii*. Al deze soorten waren ook nu weer aanwezig. *G. heimansii* zelfs in vrij veel exemplaren. Deze soort, tot voor kort alleen bekend uit het Naardermeer, waar zij voor het eerst is gevonden door de heer W.J. Reijnders (die haar ook heeft beschreven) blijkt in vrijwel alle erg vochtige elzebosjes met een dikke strooisellaag in het Vechtplassengebied vrij algemeen voor te komen. De moeilijkheid is alleen, dat *G. heimansii* zo in het verborgen leeft, soms 5-10 cm onder de oppervlakte. Twee jaar geleden heeft men deze soort voor het eerst in België gevonden (meded. L. Imler), terwijl zij in 1975 ook in Engeland is aangetroffen (meded. Dr.D. Reid). Als *Galerina* is zij direct te bepa-

len omdat *G. heimansii*, evenals de veel algemenere *G. nana*, heel mooie "*Inocybe-cystiden*" heeft (Herb. J.D., F.T.).

Enkele andere aardige vondsten waren: *Resupinatus applicatus*, *Psathyrella panaeoloides* (J.D.), *Hymenochaete tabacina* (J.D.), *Agrocybe pusiola* (J.D., F.T.). De laatste soort is niet zo lang geleden voor het eerst in ons land aangetroffen. In het dunbegroeide opgespoten zandgebied in de Blijkpolder komt deze nietige soort echter het gehele jaar voor in hetzelfde biotoop, waar ook *Inocybe* cf. *halophila* elk jaar weer zeer algemeen voorkomt.

Op zaadjes van berk werd *Ciboria betulae* (Herb. H.A.) gevonden. Opvallend is, dat deze soort zo ongeregeld voorkomt, hoewel in de moerasbosjes miljoenen oude berkezaden zijn te vinden. In sommige jaren komen op bepaalde plaatsen duizenden exemplaren van *C. betulae* voor, terwijl men er elders meestal vergeefs naar zoekt.

26 juli: Leuvenumse Bos. Elzebroek en loofbossen langs de Leuvenumse Beek.

Al waren de verwachtingen, gezien de toestand elders, niet hoog gespannen, toch leverde deze exkursie nog 99 soorten op. Er werden in totaal 9 *Russula*-soorten gevonden. Vermeldenswaard waren *Leucocoprinus brebissonii*, *Pluteus leoninus*, *Agrocybe erebia* (Herb. P.W.), *Simocybe centuncula*, *Coprinus stercorarius*, *C. xanthothrix*, *Trichophaea woolhopeia* (H.G.) en *Steccherinum ochraceum*.

20 september: Winterswijk. Bek en Delle en Wooldse Veen.

Totale oogst 127 soorten. In het veen werden enkele karakteristieke veen-fungi gevonden: *Galerina jaapii* en *G. paludosa*, *Hypholoma elongatum*, *H. udum* en *H. myosotis* (G.Z.), *Mycena megaspora* (M.N.), *Rhodophyllus helodes* en *Rh. sphagnetii* (M.N.). Deze laatste soort is vrij lang bekend: beschreven door Naveau, een belgische mycoloog, in een in ons land vrij laat bekend geworden publikatie. Schweers vond deze soort in 1943 voor het eerst in de Hatertse Vennen, doch herkende hij haar pas in 1948 als de soort van Naveau. In de Brabantse vennen is deze opvallende soort in natte, vaak aan de rand opdrogende *Sphagnum*-terreintjes dikwijls algemeen.

In het Wooldse Veen werd ook *Cortinarius concinnus*, een in vochtige moerassige bosjes soms algemene soort gevonden. In het Vechtplassengebied komt zij op sommige plaatsen bij duizenden voor.

Een aardige vondst in Bek en Delle is *Conocybe arrhenii*, waarvan Kits van Waveren een uitgebreide beschrijving heeft gegeven. Wordt nu ook meer herkend. *Neobulgaria pura*, een bruinig roze Ascomycet, goed bekend aan bezoekers van de Ardennen en Zuid-Limburg, werd er ook aangetroffen.

27 september: Veldersbos bij Boxtel.

Deze exkursie leverde 89 soorten op. Dit bos, gedeeltelijk op leemhoudende grond, is met de omgeving van populierenbossen steeds zeer rijk aan allerlei merkwaardigheden. Dit viel nu enigszins tegen. Hier volgt een aantal soorten: *Amanita fulva*, *Boletus aestivalis*, *Cortinarius mucifluus*, *Lactarius lacunarum*, *Lentinus tigrinus*, *Marasmius splachnoides* (J.L. en G.Z.), *Pholiota destruens*, *Ph. spumosa* (G.Z.), *Xerocomus rubellus*. Liefst zes *Tyromyces*-soorten werden gevonden, nl. *T. caesius* (H.L.), *T. gloeocystidiatus* (H.L.), *T. ptychogaster* (H.L.), *T. stipticus*, *T. subcaesius* en *T. tephroleucus*.

4 oktober: Kuinderbos (N.O.P.).

In dit nog jonge bos (het is kort na de oorlog aangeplant in de Noordoostpolder) werden 140 soorten aangetroffen. De bossen in de IJsselmeerpolders worden steeds interessanter voor ons. Niet alleen het feit, dat er bossen in allerlei stadia van ontwikkeling en samenstelling voorkomen op gronden van uiteenlopende samenstelling, maakt het interessant, dit alles in de gaten te houden. Ook de soms massale groei van niet-algemene soorten betekent, dat er voor de speurende mycoloog allerlei ontdekkingen kunnen worden gedaan.

Voor een betrekkelijk jong bos, waarin uiteraard nog maar heel weinig humus aanwezig is, is het wel opvallend, dat o.a. de volgende soorten konden worden genoteerd: *Cortinarius azureus*, *C. torvus*, *C. alboviolaceus* en *C. bovinus*, *Gyrodon lividus*, *Lactarius lilacinus*, *L. glycyosmus*, *L. obscuratus*, *L. semisanguifluus*, *Lepiota castanea* (F.T.), *L. cortinarius* (G.V.), *Otidea bufonia*, *Pluteus cinereofuscus* (F.T.), *P. lutescens*, *P. salicinus* en *P. cinereus*, *Russula ochroleuca*, *R. fragilis*, *R. nitida*, *R. atropurpurea*, *R. versicolor* en *R. emetica*, *Suillus aeruginascens*, *S. luteus* en *S. piperatus*.

Hierbij stuiten we weer op het verschijnsel -er zijn nog meer voorbeelden van te geven- dat in ons land bepaald zeldzame soorten, vaak in opvallend groot aantal in "jonge" bossen te voorschijn komen. Zo is *Lepiota cortinarius*, een bijzonder mooie soort, naar ik meen slechts bekend uit het landgoed Groeneveld bij Baarn, en *Gyrodon lividus*, de elzenboleet, van misschien 5 andere groeiplaatsen in Nederland. Enkele andere elzenbegeleiders, *Lactarius lilacinus* en *L. obscuratus*, zijn vooral uit oude moerassige elzebosjes bekend. De volgende *Inocybe*'s werden aangetroffen: *I. griseolilacina*, *I. gausapata*, *I. eutheles*, *I. cincinnata*, *I. pusio* (H.L.) en *I. cf. pudica* (F.T.).

Ongetwijfeld zullen deze bossen nog vele verrassingen opleveren.

11 oktober: Zuid-Limburg. Bunderbos, langs Julianakanaal
tussen Geulle en Elsloo, Mijnstort.

In Zuid-Limburg, dat in overeenstemming met het aangrenzende Belgische gebied, een bijzonder rijke flora heeft, is de kans op een geslaagde exkursie dikwijls erg klein. De weersomstandigheden zijn in kalkgebieden wel heel erg bepalend voor de fungiflora. Als we zien, dat er maar één *Lepiota*-soort, *L. castanea*, twee *Cortinarius*-soorten en geen *Hygrophorus* op de lijst voorkomen, is het duidelijk, dat deze exkursie buiten het optimum is gevallen. Er zijn 114 soorten genoteerd. De meest bijzondere daarvan is wel *Pisolithus arrhizus*, een heel merkwaardige gasteromyceet, waarvan de vindplaats in 1974 door P. Jansen ontdekt werd. Een nieuwe soort voor ons land is verder *Schizopora phellinoides* (H.L.).

18 oktober: Putten. Groot Schovenhorst en Arboretum.

Dit is altijd een rijk gebied. Ook nu weer; er werden 143 soorten genoteerd. Een bloemlezing uit de lijst levert het volgende op: *Agaricus abruptibulbus* (L.), *Baeospora myosura*, *Clitocybe ditopa* (L.) en *C. costata* (L.), *Coniophora puteana*, *C. arrhenii*, *Cyphella capula*, *Exidia plana*, *Fistulina hepatica*, *Gymnopilus odini* (G.V.), *Galerina marginata* (G.V.), *Langermannia gigantea*, *Macrocyttidia cucumis*, *Paxillus atrotomentosus*, *Phaeolus schweinitzii*, *Rutstroemia echinophila*, *Rhodophyllus incanus*, *Strobilurus esculentus*, *Lepista irina*, *Tyromyces wyneii* (H.L.). De laatste soort is een bijzonder zeldzame, er is slechts één vondst uit Nederland bekend.

25 oktober: Overveen. Koningshof.

Dit bijzonder rijke gebied leverde een rijke oogst. Er werden 189 soorten genoteerd. Zoals dikwijls in het late najaar, was de flora in de kustgebieden op z'n best. Dit is dan te beoordelen aan de hand van de gevonden parasol-zwammen. Tijdens deze exkursie waren het er acht, t.w. *Lepiota seminuda*, *L. acutesquamosa* var. *furcata*, *L. cristata*, *L. castanea*, *L. alba*, *L. sericifera* (G.V.), *L. clypeolarioides* (G.V.), *L. ignicolor* (G.V.). Van de gasteromyceten werden slechts één *Geastrum* en één *Lycoperdon* genoteerd. Daartegenover staat weer, dat *Phallus hadriani* werd gevonden, bekend onder de merkwaardige naam van viooltjes-stinkzwam. Deze stinkzwam met bruinrose volva kwam dit jaar op vele plaatsen langs de kust trouwens uitbundig voor. Andere aardige vondsten uit dit terrein waren: *Agrocybe erebia*, *Bovista pusilla*, *Coprinus cineratus* (G.V.) en *C. phaeosporus* (F.T.), *Cortinarius saniosus* (G.V.), *Chamaemyces fracidus* (G.V., F.A.B.), *Marasmius recubans* (F.A.B., F.T.), *Mycena rubromarginata* (P.W.), *Oxyporus populinus* (F.T.), *Onygena corvina*, *Pistillaria setipes*, *Peziza ammophila*, *Sepultaria arenosa*, *Suillus collinitus* etc.

1 november: Wieringermeer. Robbenoord- en Dijkgatbos.

In deze polderbossen werden ruim 120 soorten genoteerd. Dit bos is iets jonger dan het Kuinderbos: het is echter ook een bos op jonge gronden met zeer weinig humus. Ook nu werden weer enkele interessante soorten gevonden: *Psilocybe cyanescens* (H.L.) is er één van. Deze behoort tot de groep van hallucinogene zwammen, waarover de laatste decennia veel bekend is geworden, vooral door in de Verenigde Staten uitgevoerd onderzoek aan de geslachten *Conocybe* en *Psilocybe*. Er werden drie *Steccherinums* gevonden, nl. *S. fimbriatum*, *S. ochraceum* en een nog niet nader bepaalde soort (H.L.). Verder worden de volgende soorten genoemd: *Crepidotus cesatii*, *Inocybe cincinnata*, *I. tarda* en *I. obscura*, *Marasmius recubans* (F.T.), *Mycena adonis*, *M. cyanorrhiza* en *M. inclinata*, *Tricholoma populinum*, *Helvella atra*, *H. crispa*, *H. elastica* en *H. macropus*, *Serpula pinastri*, *Exidia nucleata*.

8 november: Voorne. Mildenburg, Pesthuis en Brede Water.

In dit ons vrij goed bekende exkursiegebied werden ruim 100 soorten aangetroffen. Opvallend was de vondst van *Typhula erumpens*, in 1974 voor het eerst in ons land gevonden, en wel in het Robbenoordbos. Een lijstje van opvallende vondsten volgt hieronder:

<i>Crepidotus luteolus</i> (L, F.T.)	<i>Crinipellis stipitarius</i>
<i>Limacella guttata</i> (F.T.)	<i>Coryne cylindrium</i>
<i>Marasmius vaillantii</i> (L)	<i>Inocybe devoniensis</i> (F.T.)
<i>Marasmius recubans</i>	<i>Lepiota fulvella</i>
<i>Clavariadelphus junceus</i> (L)	<i>L. laevigata</i> (= <i>L. oreadiformis</i>)
<i>Datronia mollis</i>	<i>Marasmius anomalus</i>
<i>Exidia gemmata</i>	<i>Melanoleuca luteolosperma</i> (A.R.)
<i>Geastrum triplex</i>	<i>Melanophyllum echinatum</i>
<i>Macrotyphula fistulosa</i> (L)	<i>Mycena seynii</i>
<i>Typhula erythropus</i>	<i>Panellus serotinus</i>
<i>T. placorrhiza</i>	<i>Psathyrella bipellis</i> (F.B.)
<i>Agaricus meleagris</i>	<i>Rhodocybe nitellina</i> (L)
<i>Clavulinopsis corniculata</i> (L)	<i>Encoelia furfuracea</i> (H.A.).

15 november: Hoge Veluwe. Zandverstuiving en aangrenzend denbos in Rieselose en Otterlose Zand, gemengd bos bij Kopen Kop.

Ondanks het feit, dat het seizoen half november het einde begint te naderen, werden tijdens deze exkursie nog 99 soorten gevonden. Als bijzonderheden kunnen worden genoemd: *Clitocybe incomis* (Karst.) Orton (F.T.) en *Hygroaster asterosporus*. Of slaagt men erin, soorten uit deze groep beter te herkennen? Opvallend is, dat *Panellus serotinus* ook hier weer werd gevonden. Is het zo, dat deze soort zich de laatste jaren uitbreidt? Zo'n 20 jaar

geleden was zij bepaald zeldzaam te noemen. Gedurende de laatste jaren wordt deze opvallende soort, althans in het centrum van het land, dat toch vrij goed onderzocht wordt, vrij veel gevonden. Het omgekeerde lijkt ons het geval met *Sarcodon imbricatus*: vroeger een vrij algemene soort, nu wordt zij slechts zelden gevonden.

Verder noemen wij de volgende vondsten van deze exkursie: *Deconica montana*, *Inocybe dunensis* Orton (F.T.), *Rhizopogon luteolus*, *Tephrocycbe (Lyophyllum) tesquorum*, *Tremella encephala*, *Tricholoma striatum* en *Resupinatus trichotis*.

22 november: Omgeving Wijster (Dr.).

Dit was de laatste exkursie van het seizoen. Er werden nog 80 soorten aangetroffen. Laat in het seizoen zijn er in enkele biotopen nog veel *Galerina*'s te vinden. Dit blijkt ook hier. De volgende soorten werden gemeld: *Galerina atkinsoniana*, *G. calyptrata*, *G. decipiens*, *G. heterocystis*, *G. mniophila*, *G. pumila*, *G. styliifera*, *G. vittaeformis*. Ook *Lyophyllum*s houden het lang uit: *L. ambustum* en *L. tesquorum* met de *f. atrum* en *f. typicum* werden genoteerd. *Lyophyllum ambustum* met z'n opvallende knobbelige sporen werd hier weer niet op een brandplek aangetroffen. De belgische mycoloog L. Imler heeft aan deze soort een artikel gewijd. Een van ons heeft *L. ambustum* alleen maar buiten brandplekken aangetroffen.

Verder noemen we van deze exkursie: *Gymnopilus hybridus*, *Clavaria argillacea*, *Clavulinopsis luteoalba*, *Hypholoma elongatipes*, *H. myosotis* en *H. ericaeoides* (F.T.), *Cordyceps ophioglossoides* en *Ischnoderma benzoinum*.

Over de geslaagde werkweek in Ave-et-Auffe zal in het komend nummer verslag uitgebracht worden.

=====